

S.Ü. TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

1-)Genel Konular

- a) Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler,
- b) Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları,
- c) İşyeri temizliği ve düzeni,
- ç) İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar

İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ

İşyerlerinde işin yürütümü sırasında, çeşitli sebeplerden kaynaklanan sağlığa zarar verebilecek şartlardan korunmak amacıyla yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalardır.

İŞ KAZALARINDA SON DURUM

Yapılan bilimsel araştırmalar neticesinde elde edilen sonuçlara göre;

- İş kazalarının % 50'sinin kolaylıkla önlenebilecek kazalar olduğunu,
- % 48'inin sistemli bir çalışmayla önlenebileceğini,
- % 2'sinin ise önlenemeyeceğini göstermektedir.
- Dolayısıyla iş kazaları kader değildir ve % 98'i basit veya komplike çalışmalarla önlenebilir.

Eğitim Konuları

- ÇALIŞMA MEVZUATI İLE İLGİLİ BİLGİLER
- ÇALIŞANLARIN YASAL HAK VE SORUMLULUKLAR
- İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINDAN DOĞAN HUKUKİ SONUÇLARI
- İŞYERİ TEMİZLİĞİ VE DÜZENİ

ÇALIŞMA MEVZUATI İLE İLGİLİ BİLGİLER

ANAYASA

Madde 50

Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz.

Küçükler ve Kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

6331 Sayılı

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

20/06/2012 Tarihinde TBMM' de Kabul edilmiş

30/06/2012 tarihinde

Resmi Gazetede Yayımlanarak

(Kademeli olarak)

Yürürlüğe Girmiştir.

KANUNDA GEÇEN ÖNEMLİ TANIMLAR

İşyeri Hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça

yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekim.

İş Güvenliği Uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya teknik eleman.

Çalışan Temsilcisi: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışan.

6331 SAYILI İSG KANUNUNUN AMACI

İşyerlerinde; İş Sağlığı ve Güvenliğinin **sağlanması** ile mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının **iyileştirilmesi** için **işveren ve çalışanların** görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

YASANIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİ

ÇALIŞAN SAYISI	TEHLİKE SINIFI	İş güvenliği, İlk Yardım, Acil Durum Planı, Yangın Eğitimi	İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli
50'den Az Çalışanı Olan	Az Tehlikeli	30.12.2012	01.07.2016
	Tehlikeli	“	01.01.2014
	Çok Tehlikeli	“	01.01.2014
50'den Fazla Çalışanı Olan	Az Tehlikeli	30.12.2012	30.12.2012
	Tehlikeli	“	“
	Çok Tehlikeli	“	“

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONUSU İLK KEZ MÜSTAKİL BİR KANUNDA ELE ALINDI.

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yasama çalışmaları 19. yüzyılda başlamıştır.

- 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu,
- 3008 sayılı (ilk) İş Kanunu,
- 1475 sayılı İş Kanunu,
- 4857 sayılı İş Kanunu
- 6331 sayılı İSG kanunu

2- KAMU VE ÖZEL SEKTÖR AYRIMI GÖZETMEKSİZİN TÜM ÇALIŞANLAR KANUNU KAPSAMINA ALINDI.

- Kişinin bulunduğu işyerindeki çalışan sayısı ve işyeri türü kanundan yararlanmasına engel olmayacak.
- Kanun aynı zamanda çırak ve stajyerler için de geçerli olacak.
- **Ancak;**
- *TSK, Emniyet ve afet müdahale ekipleri gibi kendine özgü faaliyetleri olan kurum ve kuruluşlar, kanunun istisnaları arasında yer alıyor.*
- *Ev hizmetleri*
- *Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar*
- *Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri kanunun uygulama kapsamı dışında bırakıldı.*

3- KURALCI BİR YAKLAŞIM YERİNE ÖNLEYİCİ YAKLAŞIM ESAS ALINDI

- Kanunla işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılacak ve risk değerlendirmeleri sürekli olarak gözden geçirilecek.
- Tüm sorumluluk işverene ait olmakla birlikte; iş sağlığı ve güvenliğinin işyerinin bütününde benimsenmesi ve uygulanması sağlanacak.
- İş kazası veya meslek hastalığı ortaya çıktıktan sonra neler yapılacağı değil, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesi için atılacak adımlar esas olacak.

4- İŞYERLERİ, YAPILAN İŞİN NİTELİĞİNE GÖRE TEHLİKE SINIFLARINA AYRILDI

- İşyerleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin daha etkin sunumu amacıyla tehlike sınıflarına ayrıldı.
- Tehlike sınıfının tespitinde bir işyerinde yürütülen asıl işin niteliği tehlike sınıfını belirleyecek şekilde düzenlendi.
- İşyerleri *Çok Tehlikeli, Tehlikeli ve Az Tehlikeli* olarak sınıflandırıldı.

5- TÜM İŞYERLERİNDE İŐ GÜVENLİĞİ UZMANI, İŞYERİ HEKİMİ GÖREV YAPACAK.

Çalışanların sayısına ve işyeri türüne bakılmaksızın her işyerinde iŐ güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görev yapacak.

6- İŞVERENLER ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİNDEN HİZMET ALABİLECEK.

- Kanun iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin belirlenen sürelerle işyeri bünyesindeki personel tarafından verilmesini esas almaktadır.
- İşyerinde uygun vasıflara sahip personel bulunmaması halinde bu hizmet işyeri dışındaki ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden alınabilecek.
- İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin tam süreli görevlendirilmesi gereken işyerlerinde, işveren, gerekli donanım ve personeli sağlayarak işyeri sağlık ve güvenlik birimi kuracak.

7- ÇALIŞANLAR BELLİ ARALIKLARLA SAĞLIK GÖZETİMİNDEN GEÇİRİLECEK.

- Periyodik olarak sağlık muayeneleri yapılacak. Muayene periyotlarını, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı belirleyecek.
- Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacak olanlar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten *sağlık raporu olmadan işe başlatılamayacak.*

9- İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULU OLUŞTURULACAK.

- *Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı tüm işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulacak.*
- İşveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunacak kurulun, mevzuata uygun kararlarını uygulamakla yükümlü olacak.

➤ **Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur;**

- a) İşveren veya işveren vekili,
- b) İş güvenliği uzmanı,
- c) İşyeri hekimi,
- ç) İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
- d) Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
- e) Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
- f) Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci.(Yön. Md.6)

10-İŞYERLERİNDE ACİL DURUM PLANLARI HAZIRLANACAK

- Tüm işverenler;
 - ❖ İlkyardım,
 - ❖ Yangınla mücadele,
 - ❖ Kişilerin tahliyesi,
 - ❖ Ciddi ve yakın tehlikeyle karşılaşılması,gibi durumlar için önceden acil durum planı hazırlayacak.

- Acil durumlara hazırlık amacıyla tüm çalışanların katılacağı eğitim ve tatbikatlar yapılacak.

11- İŞVEREN TÜM ÇALIŞANLARINI, İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE ÇALIŞMA HAYATINA DAİR HAK VE SORUMLULUKLARI HAKKINDA BİLGİLENDİRECEK.

- Çalışanlar iş ve işyeri değişikliği, uzun süreli işten uzak kalma ve kullanılan donanımın değişikliğinin ardından, yeni çalışma koşullarına yönelik olarak eğitim alacak. Bu eğitimler düzenli aralıklarla tekrarlanacak.
- Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacak olanlardan, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgelemeleri istenecek. Bu belgeye sahip olmayanlar bu işlerde çalıştırılmayacak.
- Eğitimlerin maliyetleri çalışana yansıtılmayacak ve bu eğitimlerin süresi çalışma süresinden sayılacak.

SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ FAALİYETLERİNE AKTİF KATILIMI SAĞLANACAK.

- İşyerlerinde; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda çalışanlarla işveren arasındaki iletişimi sağlayacak **çalışan temsilcisi** görevlendirilecek.
- Seçimle ya da atama yoluyla görevlendirilen çalışan temsilcileri, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda işverene teklif getirebilecek.
- İşyerinde yetkili sendika bulunması hâlinde, sendika temsilcileri çalışan temsilcisi olarak da görev yapabilecek.

ÇALIŞAN TEMSİLCİSİ

•İşveren; riskleri göz önünde bulundurarak, **seçim veya atama** yoluyla, çalışan temsilcisini görevlendirir:

(1) Baş temsilci **seçimle** belirlenir.

(2) Çalışan temsilcileri, tehlike kaynağının yok edilmesi için, işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.

(3) Çalışan temsilcileri ve destek elemanlarının hakları kısıtlanamaz.

2-50

1

51-100

2

101-500

3

501-1000

4

1001-2000

5

2001 ve üzr.

6

13- TEHLİKE DURUMUNDA ÇALIŞMaktan KAÇINMA HAKKI

- Çalışan, ciddi ve yakın tehlikeyle karşı karşıya kaldığında iş sağlığı ve güvenliği kuruluna, kurulun bulunmadığı yerlerde ise işverene bu durumun giderilmesi için başvuracak.
- Çalışan; talebi doğrultusunda karar verildiği takdirde gerekli tedbirler alınıncaya kadar, çalışmaktan kaçınma hakkına sahip olacak.

14- HAYATİ TEHLİKE TESPİTİNDE İŞİN DURDURULMASI

- İşyerindeki bina ve eklentilerinde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için *Hayati tehlike* oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, *işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur.*
- İşveren, (işin durdurulması durumunda) işin durdurulması nedeniyle işsiz kalan çalışanlara, ücretlerini ödemekle veya ücretlerinde bir düşüş olmaması kaydı ile meslek veya durumlarına göre başka bir işe yönlendirmekle yükümlü olacaktır.

15- İDARİ YAPTIRIM ETKİN HALE GETİRİLİYOR

- İşyerlerindeki çalışma hayatının teftişinde, iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi için iş müfettişleri görev alacak.
- Kanuna aykırılığın tespiti durumunda, idari para cezaları daha caydırıcı halde uygulanacak. Bir başka ifade ile yüksek idari para cezaları öngörülmüş durumda.

- İSG koşullarını iyileştirme ve bunun sürekliliğini sağlama,
- Çalışanın İSG yönünden işe uygunluğunu dikkate alma,
- Risk değerlendirme raporlarını da göz önünde bulundurarak genel bir önleme politikası geliştirme,
- Mesleki risklerin önlenmesi için, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbiri alma,
- Çalışma ortamında gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yaptırma,
- İzleme, denetleme ve uygunsuzlukları giderme,
- Çalışanların hayati tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alma.

- İşyerlerindeki İSG çalışmaları ile ilgili görüş verme ve aktif katılım sağlayabilme,
- Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalması durumunda, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınma,
- İş sağlığı ve güvenliği konularında eğitim alıp, bilgilenme,
- İş sağlığı ve güvenliği konularında temsil edilme,
- Kendisinin ve çalışma arkadaşlarının sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmeme,
- Kendilerine verilen kişisel koruyucu donanımları doğru ve etkin kullanma.

GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMA AL HER ZAMAN SAĞLIKLI KAL

ÇALIŞANLARIN YASAL HAK VE SORUMLULUKLARI

Çalışanların Yasal Hakları

- Sağlık ve güvenlik hizmetlerinden yararlanabilme, ve belirli periyotlarla sağlık gözetimine tabi tutulma,
- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almaları ve İSG konusunda bilgilendirilmeleri,
- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda görüşlerini bildirmek ve teklif getirme,
- Temsil edilme hakkı bulunur.

Gebe ve emziren çalışanların;bu kanun kapsamında yeniden düzenlenerek 16.08.2013 tarihinde yayımlanan yönetmeliğe göre;

Hangi dönemde, ne gibi işlerde çalıştırılabilecekleri işveren tarafından usulüne uygun olarak düzenlenmelidir.

Buna göre

- Kadın çalışan gebeliğinin sağlık raporuyla tespitinden doğuma kadar geçen sürede gece çalışmaya zorlanamaz.
- Gebe çalışanlara gebelik süreleri boyunca periyodik kontrolleri için ücretli izin verilir.
- Yeni doğum yapmış çalışanın, doğumu izleyen bir yıl boyunca gece çalıştırılması yasaktır.
- Gebe veya emziren çalışan, günde yedi buçuk saatten fazla çalıştırılmaz.

- Yaşları ve medeni durumu ne olursa olsun 100'den fazla kadın çalışanı olan işyerlerinde emzirme odası, 150'den fazla kadın çalışanı olan işyerlerinde ise 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması için kreş kurulması zorunludur.

6331 sayılı Kanununun 13.Maddesine göre;çalışanın çalışmaktan kaçınma hakkı vardır.

Çalışanların Yasal Sorumlulukları

1. Çalışanlar, İSG ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.

Çalışan bu yükümlülüğü gerçekleştirirken(1),

-İşyerindeki her türlü cihaz ve ekipmanı,tehlikeli madde ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak,

-Güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak,keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek,

-Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımları doğru kullanmak ve korumak,

ile

Çalışan bu yükümlülüğü gerçekleştirirken(2),

-İşyerindeki makine cihaz az,araç gereç,tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde,işverene ve çalışan temsilcisine derhal haber vermek,

-Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık veya aykırılığın giderilmesi konusunda işbirliği yapmak,

Çalışan bu yükümlülüğü gerçekleştirirken(3),

-Kendi görev alanında,iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak,

- İşyerine sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmemek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmamak

ile

görevlidir

4857 Sayılı İş Kanunu 25md. II fıkra

İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı

- *İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi,
- * işyerinin malı olan veya malı olmayıp da eli altında bulunan makineleri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri otuz günlük ücretinin tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması nedeniyle usulüne uygun olarak (yazılı olarak 2 kez uyarıdan sonra),

İşçinin iş sözleşmesini bir tazminat ödemeksizin feshedebilir.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINDAN DOĞAN HUKUKİ SONUÇLAR

İş kazası;

- Çalışanın **işyerinde** bulunduğu sırada,
- Bir işverene bağlı olarak çalışanın, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın çalışanın, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- Çalışanın,işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında,

meydana gelen ve çalışanı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.

Meslek hastalığı;

Çalışanın çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir.

6331'e göre Meslek Hastalığı;

Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalıktır

UNUTMAYIN!
KAZA GELİYORUM DER!

-İş kazası, kolluk kuvvetlerine derhal bildirilmelidir.

-İş kazası, SGK na, olayın meydana gelmesinden itibaren 3 iş günü içinde bildirilmelidir. (SGK Mad.13)

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğüne **2 iş günü** içinde bildirilmelidir. (İş Kanunu Mad. 77)

İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Hukuksal Boyutu ve davaları

1-İşveren tarafından ödenecek tazminat
yükümlülüğü

Çalışanın, işverenden talep edeceği tazminat iki türdür.

a) Manevi Tazminat: İş kazası veya meslek hastalığı sonucu çalışanın ailesine; hakim in takdir edeceği uygun bir miktarda ödenecek paradır. Matematiksel hesap gerektirmez

b) Maddi Tazminat: İş kazası ve meslek hastalığı sonucu cismani bir zarara uğrayan çalışana veya ölümü halinde ailesine uğradığı zararın gerçek miktarı hesaplanarak ödenen paradır

İşverenin cezai yükümlülüğü

İşveren ve işveren vekillerine iş kazasının oluşumundan dolayı ayrı ayrı ceza verilebilmektedir.

İŞYERİ TEMİZLİĞİ VE DÜZENİ

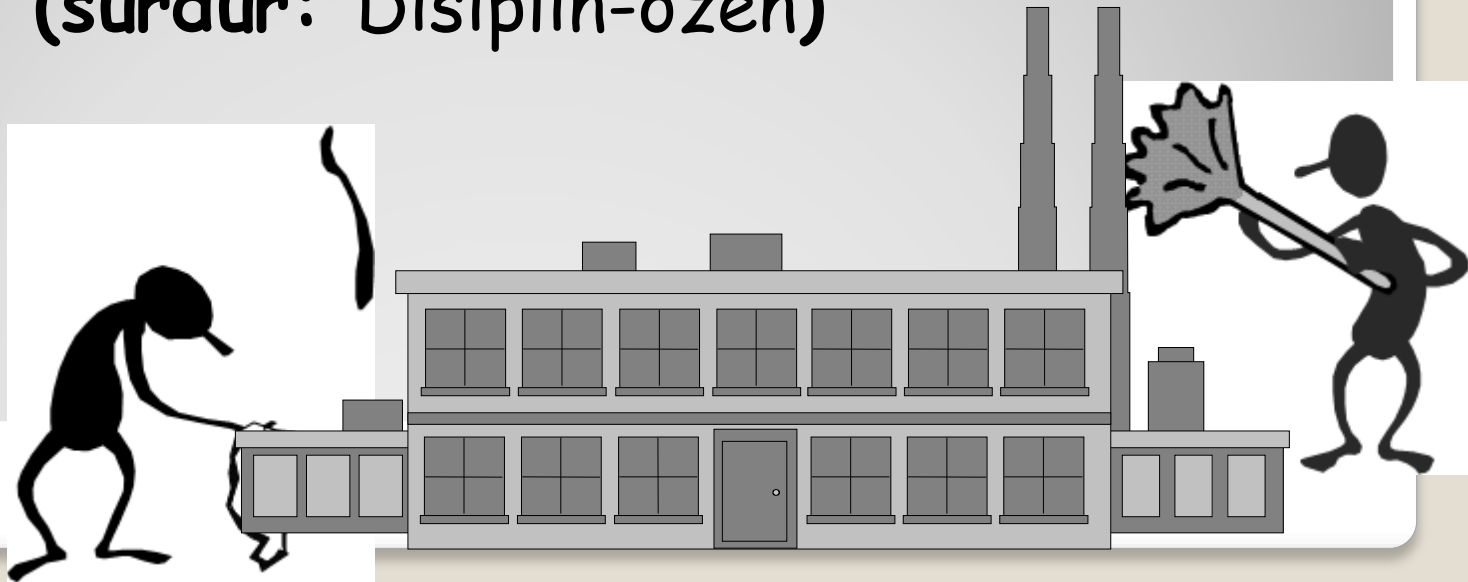
5S, işyerinde kaliteli bir çalışma ortamı oluşturmak ve sürekliliğini sağlamak için geliştirilen bir tekniktir.

Çalışma koşullarını performans, konfor, güvenlik ve temizlik açılarından en iyi hale getirme amacı güder.

Ayrıca temiz ve organize bir çalışma ortamı sağlayarak israfın ve değişkenliğin azalmasını sağlar.

İŞYERİ TEMİZLİĞİ VE DÜZENİ

- Seiri (sınıfla: Tertip-yapılanma),
- Seiton (sistemleştirir: Düzen),
- Seiso (süpür: Temizlik),
- Seiketsu (standardlaştır: Sebat-süreklilik),
- Shitsuke (sürdür: Disiplin-özen)

5S FELSEFESİNİN AVANTAJLARI

- Kaza ve yaralanmaları ortadan kaldırır
- Temiz ve düzenli bir iş yerinde daha keyifli çalışılır
- Zaman kayıpları ortadan kalkar
- Sorunlar daha erken teşhis edilir, hata oranı azalır
- Makine arızaları azalır, makine performansı artar
- Bütün alanların verimli kullanımı sağlanır.

5S'in Başarısında Yöneticinin Görevleri

- Konu hakkında eğitim,
- Takım çalışmasını desteklemek,
- Çalışanlara katılmak,
- Kaynak sağlamak,
- Çalışanların fikir ve önerilerine önem vermek,
- 5S çalışmalarına zaman vermek,
- Ödüllendirmek tir.

TERTİP DÜZEN VE TEMİZLİKLE SİZİN SAĞLAYACAĞINIZ YARARLAR

- İşinizi ve işyerinizi düzenleme fırsatı
- İşyerinizi daha keyifli hale getirme şansı
- İşinizi daha doyurucu kılma olanağı
- İşinizin önündeki engelleri kaldırabilme
- Sizden neyin beklendiğini anlayabilmeniz
- İş arkadaşlarınızla daha kolay iletişim

